

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ฐานทัพเรือสัตหีบ เริ่มก่อกำเนิดขึ้นมาด้วยพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ. 2457 ขณะที่เสด็จประพาสทางชลมารคเลียบฝั่งทะเลตะวันออกของอ่าวไทย โดยเรือพระที่นั่งมหาจักรี พระองค์ได้เสด็จฯ มาประทับในอ่าวสัตหีบเพื่อทอดพระเนตรการซ่อมรบของกองทัพเรือด้วย ในการเสด็จคราวนั้นพระองค์ได้ทอดพระเนตรหมู่บ้านสัตหีบ เห็นว่าเป็นชัยภูมิอันเหมาะสมที่จะตั้งเป็นฐานทัพเรือ จึงได้มีพระบรมราชโองการด้วยพระโหรสค์ เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2457 แก่พระยาราชเสนาผู้แทนสมุหเทศาภิบาล มณฑลจันทบุรี และพระยาประชาไพศรยสรเดช ผู้ว่าราชการเมืองชลบุรี ขณะทรงประทับอยู่ในเรือพระที่นั่งว่า มีพระราชประสงค์ที่ดินฝั่งตำบลสัตหีบ และที่ใกล้เคียงตลอดทั้งเกาะใหญ่น้อย บรรดาที่มีอยู่ริมฝั่งน้ำอย่าให้ผู้หนึ่งผู้ใดได้รับไปเหยียบย่ำ หรือกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของที่ดินบนฝั่งหรือเกาะที่สงวนไว้แล้วนั้นเป็นอันขาด กันยายน 2465 พล.ร.อ. พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ขณะดำรงตำแหน่งเสนาธิการทหารเรือ ได้มีหนังสือไปกราบบังคมทูลต่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อขอพระราชทานที่ดินตำบลสัตหีบที่ทรงสงวนไว้เพื่อจัดเป็นฐานทัพเรือ (ฐานทัพเรือสัตหีบ, ออนไลน์. 2557)

ต่อมาเมื่อวันที่ กันยายน พ.ศ. 2465 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชหัตถเลขาถึงเสด็จ ในกรมฯ ความว่า “การที่จะเอาสัตหีบเป็นฐานทัพเรือนั้นก็ตรงตามความปรารถนาของเราอยู่แล้ว เพราะที่เราได้สั่งหวงห้ามที่ดินไว้ก็ด้วยความตั้งใจจะให้เป็นอย่างนั้น แต่เมื่อเห็นว่ายังไม่ถึงเวลาที่จะใช้เป็นฐานทัพเรือและไม่อยากให้ โจทย์กันวุ่น จึงได้กล่าวไว้ว่าจะต้องการที่ไว้ทำวังสำหรับเผื่อจะมีผู้ขอจ้างของ ฝ่ายเทศาภิบาลจะได้ตอบไม่อนุญาต โดยอ้างเหตุว่า พระเจ้าอยู่หัวต้องพระราชประสงค์ เมื่อบัดนี้ทหารเรือจะต้องการที่นั้นก็ยินยอมอนุญาตให้ (ส่งไปทางมหาดไทยด้วย) ราม ร.” นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ทหารเรือก็ได้ใช้ที่ดินดังกล่าวเป็นที่ตั้งฐานทัพเรือ และได้พัฒนาให้เจริญขึ้นเป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน (ฐานทัพเรือสัตหีบ, ออนไลน์. 2557)

ในสมัยอดีตเมื่อปี พ.ศ. 2537 พลเรือโท คำรณ ชูขนาด ขณะดำรงตำแหน่งเป็น ผู้บัญชาการฐานทัพเรือสัตหีบ (พ.ศ. 2537-2538) ในขณะนั้นได้ไปตรวจเยี่ยมหน่วยกองพันสารวัตรทหารเรือที่ 2 กรมสารวัตรทหารเรือ ณ ที่กองบังคับการกองพันฯ หน้าอ่าวคงตาล อำเภอสัตหีบ ได้ปรากฏต่อหน้าแถวทหารว่าอ่าวคงตาล ในขณะนั้นอยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรมค่อนข้างมาก ดันดาลยื่นดันตายไปจำนวนมาก แต่กลับไม่มีผู้ใดที่คิดจะพัฒนาและปลูกดันดาลขึ้นทดแทนของเดิมจนไม่เหลือดันดาลไว้ประดับอ่าวคงตาลแล้ว ดังนั้นท่านในฐานะที่เป็นผู้นำของฐานทัพเรือสัตหีบจึงได้มีแนวคิดจัดหา

ต้นตาลมาทำการปลูกทดแทน ณ ที่บริเวณริมเขื่อนหน้ากองพันสารวัตรทหารเรือที่ 2 เป็นแนวทอดยาวเต็มอ่าววงตาล และมอบหมายให้ข้าราชการและทหารในกองพันสารวัตรทหารเรือที่ 2 แห่งนี้ได้ดูแลรดน้ำพรวนดินให้ต้นตาลได้เติบโตอยู่คู่กับวงตาลตลอดไป จากวันนั้นจนถึงบัดนี้ พ.ศ. 2557 รวม 20 ปี ต้นตาลเหล่านี้ได้เติบโตจนเป็นต้นใหญ่ กลายเป็นวงตาลที่อุดมสมบูรณ์เช่นเมื่อในอดีตที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวให้กลับมาเยือนสดชื่นได้อีก พร้อมกับฐานทัพเรือสัตหีบที่ยังคงดำเนินการในเรื่องการปลูกต้นตาลทดแทนในบริเวณอ่าววงตาลแห่งนี้ต่อไปอย่างต่อเนื่องเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาอ่าววงตาลไปพร้อม ๆ กับการท่องเที่ยวของท้องถิ่นอำเภอสัตหีบ (ฐานทัพเรือสัตหีบ. ออนไลน์. 2557)

ปัจจุบันอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นเมืองแห่งฐานทัพเรือที่ยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย มีสภาพพื้นที่ภูมิประเทศเป็นที่ราบชายฝั่งทะเลล้อมรอบด้วยภูเขา เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ด้วยความพร้อมในด้านศักยภาพที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในเรื่องที่พัก โรงแรม และร้านอาหารมากมาย สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เช่น เรือหลวงจักรีนฤเบศร หาดเตยงาม หาดนางรำ หาดเทียนทะเล หาดทรายแก้ว อุทยานใต้ทะเลเกาะขามและพระพุทธรูปแกะสลักบนหน้าผาเขาชีจรรย์ ซึ่งมีพื้นที่ โดยรอบประมาณ 88.253 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 59,146 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ได้แก่ ทิศเหนือมีพื้นที่ติดกับตำบลบางเสร่ ทิศตะวันออกมีพื้นที่ติดกับตำบลพลูตาหลวง ทิศใต้มีพื้นที่ติดกับตำบลแสมสาร และทิศตะวันตกมีพื้นที่ติดกับทะเล ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่ส่วนราชการต่าง ๆ ของกองทัพเรือดูแลรับผิดชอบ บางส่วนเป็นพื้นที่ทรงสงวน ในการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสามารถทำได้เพื่อเป็นสวัสดิการให้กับข้าราชการทหาร คนงานและครอบครัว แต่ราชการส่วนท้องถิ่นไม่สามารถเข้าไปดำเนินการได้ ดังนั้นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาลเขตอุดมศักดิ์จะให้การสนับสนุนทางด้านงบประมาณให้แก่หน่วยงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวในด้านการท่องเที่ยวให้แก่ท้องถิ่นเพื่อเป็นสวัสดิการแก่ข้าราชการคนงานและลูกจ้างของกองทัพเรือและบุคคลทั่วไปได้ใช้บริการร่วมกันภายใต้ข้อบังคับ กฎ ระเบียบของเจ้าของพื้นที่ที่หน่วยงานนั้น ๆ กำหนดเช่น ต้องได้รับอนุญาตให้เข้าได้ ห้ามขับรถเร็วเกิน 40 กม./ชม. ห้ามใช้บริการเกินเวลา 18.00 น. ห้ามก่อกองไฟ ห้ามตั้งเต็นท์/กระโจมที่พัก เป็นต้น (เทศบาลตำบลเขตอุดมศักดิ์. ออนไลน์. 2557)

จากประสบการณ์การรับราชการทหารเรือที่ฐานทัพสัตหีบ ผู้วิจัยพบว่า ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติในอำเภอสัตหีบ ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศเดินทางเข้ามาเที่ยวกันอย่างมากมาย แต่เมื่อนักท่องเที่ยวมีจำนวนมากขึ้นทุกวัน ฐานทัพเรือจึงต้องพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ประชาชนบริเวณใกล้เคียงฐานทัพเรือสัตหีบก็รับรู้ว่ามีแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ บริเวณฐานทัพเรือได้มีการพัฒนาต่อเติมซ่อมแซมตลอดเพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตามประชาชน

เหล่านี้ยังคงคาดหวังว่าฐานทัพเรือควรที่จะพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวด้วย เช่น การจัดการขยะ การซ่อมแซมถนน การติดตั้งตู้โทรศัพท์สาธารณะ การเพิ่มเติมน้ำดื่ม การเพิ่มเติมและปรับปรุงห้องส้วมห้องน้ำ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยวเมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวมีจำนวนมากขึ้น เช่น ปริมาณถังขยะที่น้อย ในเรื่องของถนนที่ชำรุดทรุดโทรม ประกอบกับตู้โทรศัพท์สาธารณะมีไม่เพียงพอ ร้านอาหารมีอยู่เพียงไม่กี่ร้านและห้องน้ำที่มีอยู่ก็เก่าทรุดโทรม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ถ้าได้รับการพัฒนาและแก้ไขแล้วก็จะทำให้กลายเป็นสิ่งเสริมสร้างให้นักท่องเที่ยวอยากกลับมาเที่ยวฐานทัพเรือสักทีอีกครั้ง ซึ่งประชาชนคาดหวังว่าจะได้รับการพัฒนาไปพร้อมกับแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนบริเวณใกล้เคียงได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้เพื่อต้องการทราบถึงการรับรู้และความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทของกองทัพเรือในการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่น : กรณีศึกษาฐานทัพเรือสัตหีบ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยหวังเป็นกรณีศึกษาและเป็นตัวอย่างในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่นแก่หน่วยงานราชการอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อบทบาทของฐานทัพเรือสัตหีบในการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่น อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาถึงบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง ต่อฐานทัพเรือสัตหีบในการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่น อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างบทบาทที่ประชาชนรับรู้และบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง ต่อฐานทัพเรือสัตหีบในการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่น อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. นำผลงานวิจัยบทบาทของกองทัพเรือโดยฐานทัพเรือสัตหีบในการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่น อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ไปเผยแพร่แก่สาธารณะชนเพื่อให้สาธารณชนได้เห็นคุณค่าของกองทัพเรือ ในการทำประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวให้กับท้องถิ่น
2. นำผลงานวิจัยเสนอต่อฐานทัพเรือสัตหีบ ในฐานะที่เป็นองค์กรหน่วยงานในท้องถิ่นของกองทัพเรือในการเป็นเจ้าของพื้นที่ในด้านการท่องเที่ยว

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตในด้านช่วงเวลาของการวิจัย

การวิจัยจะเน้นการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมาซึ่ง พลเรือโทคำรณ ชูช่วง ได้เข้ามาเป็นผู้บัญชาการฐานทัพเรือสัตหีบ จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2557 เนื่องจากช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาที่มีการอนุรักษ์และพัฒนาอ่าวคงตาลไปพร้อมกับการท่องเที่ยวของท้องถิ่นอำเภอสัตหีบจนถึงปัจจุบัน

2. ขอบเขตในด้านประชากรของการวิจัย

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลเขตรอุดมศักดิ์ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวนทั้งสิ้น 52,534 คน (เทศบาลเขตรอุดมศักดิ์, ออนไลน์, 2557)

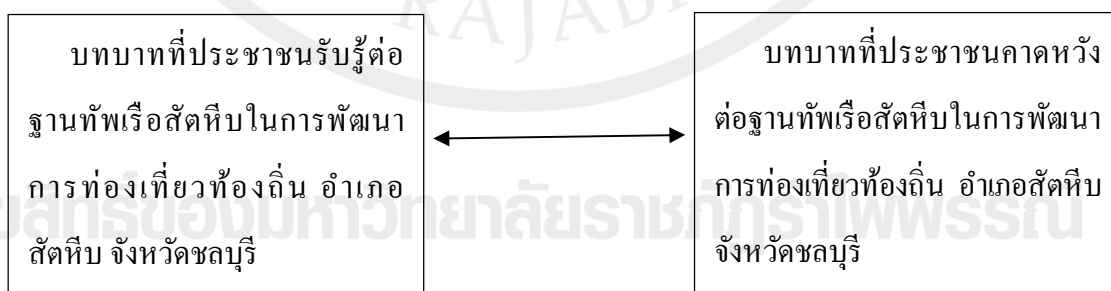
นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะกำหนดนิยามศัพท์เบื้องต้นไว้ดังนี้

1. **บทบาทที่ประชาชนรับรู้** หมายถึงเป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นจะคาดคิดด้วยตัวเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้ย่อมเกี่ยวข้องกับทัศนคติ ค่านิยมหรือบุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละคน
2. **บทบาทที่ประชาชนคาดหวัง** หมายถึงบทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้น ๆ ควรกระทำอย่างไร
3. **กองทัพเรือ** หมายถึงหน่วยงานของกองทัพเรือทั้งหมดที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
4. **เทศบาลตำบลเขตรอุดมศักดิ์** หมายถึงหน่วยงานราชการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นเทศบาลที่มีเขตการบริการครอบคลุมพื้นที่หน่วยงานของกองทัพเรือในพื้นที่อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสำรวจองค์ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยสามารถกำหนดสมมติฐานได้ดังต่อไปนี้
บทบาทที่ประชาชนรับรู้ต่อฐานทัพเรือสัตหีบขัดแย้งกับบทบาทที่ประชาชนคาดหวังต่อ
ฐานทัพเรือสัตหีบในการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่นอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี